

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo administracije in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemana velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na stolnem trgu hiš. št. 284.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Judje.

Zgodovina uči, da judje so spridili vsako ljudstvo, med katerim so živeli in vničili vsako državo, v kateri so kaj vpliva imeli. Vse njihovo početje namreč meri na to, da bi hitro obogateli, in da bi ta namen dosegli, jim nobena krivica, nobeno še tako sprideno sredstvo ni odveč. Zato so nekdanji vladarji modro ravnali, da so zoper jude dajali prav ostre postave ter jim stavili jako trde pogodbe, če so se hoteli v njihovih deželah naseliti. Nekatere dežele pa in nekatera mesta so si bile kupile še poseben privilegij, da se judje tam niso smeli naselovati; Ljubljana, če se ne motim, je bila za tak privilegij dala 40.000 gld., kar je bilo v tedanjih časih jako veliko. Leta 1670 so bili iz Dunaja in iz avstrijskih dednih dežel izgnani vse jude, ki so se pa 20 let pozneje zopet začeli naselovati na Dunaju, od koder so bili l. 1700 vnovič pregnani, ker je bilo ljudstvo nad njimi hudo razsrjeno. Marija Terezija jim je bila dovolila nekatera polajšanja, Jožef II. pa je bil razglasil poterpni edikt ter priporočal ustanovljenje judom primernih šol.

Novošegui liberalizem je judom podelil enakopravnost z drugimi državljani: zato so judje njegovi najkrepkejši podporniki. A sad te silne prijaznosti do izvoljenega ljudstva se je kaj hitro pokazal povsod, zlasti pa pri nas v Avstriji. Od vseh strani so judje vreli na Dunaj, kjer se je njihovo število v kratkem času strašansko pomnožilo, a s številom tudi njihov vpliv do javnega življenja. Skoro vsi

listi dunajski so prišli njim v roke in z njihovo pomočjo pričela se je tudi na gospodarskem polju tista strašna sleparija, ki je zakrivila lanski borzni krah ter na beraško palico spravila neštevilno družin. Svet je strmel nad spridenostjo in brezvestnostjo judovsko, ki je pri tej priliki prišla na dan, pa liberalni judovski listi so skušali vse zadušiti in so vso krivdo zvrčali na raznotere druge okolščine. Pretekli teden pa je svet imel zopet priliko prepričati se o strašanski spridenostji in krivici judov.

Pred dunajsko porotno sodnijo so namreč stali trije judje, oče in sina Getzel Wilkenfeld, ki so leta 1863 iz Poljskega prišli na Dunaj ter ljudi peharili in drli, kar se je dalo. Izposojevali so denarje v zneskih od 19 do 200 goldinarjev; pa ne le, da so jim morali dolžniki v dolžnih pismih pripoznati dvakrat toliko, kolikor so si izposodili, morali so jim zaradi večje varnosti podpisati še posebne nezaljšane visoke menjice. Nekdo si je od teh oderuhov izposodil 1460 gld., pa jim je moral dati dolžno pismo za 2810 gld. in razen tega še podpisati menjico za 75.000 t. j. pet in sedemdeset tisuč goldinarjev. Še večjo nevoljo, kakor te odrtije, sta pri poslušalcih zbudila zagovornika dr. Hönigsmann in dr. Singer. Ta dva sta si drznila opravičevati odrtije zatožencev ter napadati državnega pravdnika in porotne može. „Ne Getzel Wilkenfeld, je rekel dr. Singer, ampak državni pravdnik se je poslužil krivice ter je porotnike premotil.“

Predsednik je govornika zavrnil, porotniki so srdito rekli, da se ne dajo od nikogar motiti, poslušalci pa so sikali in godrnjali zaradi judovske predrznosti. Dr. Hönigsmann je pri tej priliki prelepo opisal tudi liberalno postavodajalstvo, ko je rekel: „Če bi bil jaz Bog, bi Wilkenfelda na veke zavrnil, če bi bil spovednik, bi ga ne odvezal, kot sodnik pa ga moram za nedolžnega spoznati!“ Dr. Singer je skušal odtrniti tudi zagovarjati z besedami, s katerimi je minister prava, dr. Glaser, v državnem zboru opravičeval dr. Grossa in druge svoje prijatelje. „Vsi vemo, je rekel Glaser in za njim sedaj Singer, da je mogoče množico podšuntati, če se zmerom o eni in tisti reči govori.“

Naj se (množica) zbira pred sodnijskimi vratmi, in naj jo navdaja duh, ki jo kaj lahko pripravi, da danes nad tem, jutri nad unim kriči: „zverinam ga vrzite“, v avstrijskih sodnijskih sobah pa nihče ne sme sedeti, ki bi hotel takim zahtevanjem se udati. „S tem citatom je dr. Singer oderuha Getzelna stavil v enako vrsto z ustanovniki propadlih bank, kar je obema na čast. Res je, da prosta druhal danes nad tem, jutri nad unim kriči, danes jezuite, jutri jude preganja, a ne klerikalci, ampak liberalci s svojim hujskanjem in sleparjenjem so to zakrivil. Porotniki so se tega tudi zavedali ter obsojence goljufije krive spoznali, sodnija pa jim je odločila primeroma majhne kazni, za očeta tri leta, za sina pa po dve in eno leto težke ječe.“

Med pričami pri tej obravnavi sta bila

Podlistek.

Moč značaja.

(Po S. Smiles-u J. Steklasa.)

Značaj je najjače kretalo sveta. In kjer je značaj najbolj plemenit, tam vidimo največjo lepoto človeške narave, ker nam ravno on pokaže človeka v lepšji podobi.

Možém zares vrlim, pridnim, nravnim, poštenim možém plemenitnih načél in napredne težnje bode se vsak rad priklonil. Nekako nam vgaja in vidi se nam čisto naravno, da takim možém verujemo, da se na-nje zanesemo in da jim sledimo. Vse dobro na svetu oni delajo, in da njih nebi bilo, niti svet nebi vreden bil, da na njem živimo.

Veicum se sicer čudimo, ali značaj skoraj vsi spoštujemo. Veicum je plod možganov, a značaj plod srca, pa prav srce je v življenju skoraj zmeraj pretežnije. Ženjalni ljudje imajo vpliv na naš razum, a značajni na srce, in ko se unim čudimo, hočemo tem slediti.

Veliki možje so redka izjema, in sama ta veličina je vrlo relatiiven pojem. Krogi, v katerih večina ljudi živi, so tako ozki, da se človeku jako malo priložnosti daje, da postane

velik. Ali zato mora vsak brez izjeme svojo nalogo pošteno, in s svojimi najboljšimi močmi izpolnovati. Vsak si mora prizadevati, da mu bode življenje kaj veljalo. Vsak mora svoje darove rabiti, vsak se krivici ogniti, vsak mora tudi v malih neznatnih rečih iskren, pravičen, pošten in zvest biti; z eno besedo, vsak mora v tistem krogu, kamor ga je Bog postavil, svojo dolžnost opravljati.

Čeravno se ta naša beseda vidi navadna, vendar je to največji ideal življenja in značaja, da spolnuješ svojo dolžnost. Ni v tem nobenega junaštva, pa saj tudi ni navadna osoda človeška, nikakoršno junakovanje. Zavest, da si spolnil svojo dolžnost, povzdiguje te in vzvišuje, ali tudi krepi te, da delaš to, k čemur si vsaki dan zavezan. Središče človeškega življenja najde se v krogu splošnih dolžnosti. Tiste čednosti so najznamatnejše, katere vsaki dan do-prinašamo, one so najkoristnejše in trajajo najdalje.

Nenavadne čednosti, do katerih se navadni ljudje ne morejo povzdigniti, so rade vir raznim skušnjavam in nevarnostim. Prav tedaj pravi Burke, da bode tistemu človeškemu poslopju, ktero se opira na junaške ali heroiske čednosti pokrov: slabost in bornost.

Tako je nekdo, govoreč svojemu prijatelju nadgrobní govor, preskočil o njem govoriti kot o zaslužnem državniku in slavljemem pesniku, nego je govoril o čednostih, katere je imel pokojni kot človek, ki izvršuje dolžnosti vsakdanjega življenja. „Kako redke vrline je bil naš pokojnik? Kdo bi mogel svojo ženo iskreneje ljubiti? Kdo bi mogel proti svojim otrokom bolj skrben biti, proti prijateljem vernejši in proti sovražnikom nježnejši?“ Pa zares bomo bolje pravi značaj človeka spoznali, ako gledamo, kako se obnaša proti svojim najbližjim in kako spolnuje svojo tudi najmanjo dolžnost, nego ako ga sodimo, kakšen govornik, pisatelj, ali državnik je on.

Nagne li se dolžnost pri vseh poslih vsakdanjega življenja na tisto stran, po kateri človek mora delati, potem ona tudi take možé ravna, ki so se po svojem značaju nad množine povzdignili. Bili taki možje ubogi, neučeni in neznatni, vendar morejo biti jaki po srcu, bogati na duhu, poštenu in verni v spolnovanju svojih dolžnosti.

Kdor se trudi, da vestno spolnuje svoje dolžnosti, ta živi za svrhu, za katero je ustvarjen ter so v njem razvita načela možkega značaja. Morda nič drugega nima na svetu razun

tudi dva judovska odvetnika, dr. Ackermann in dr. David, ki sta starega oderuha pri odrtijah s svojimi sveti podpirala. Državni pravdnik je stavil predlog, da naj se zapisniki pošljejo odvetniški kamori, da jima bo odločila disciplinarno kazen, pa sodnija je to reč čisto prepustila odvetniški kamori sami.

Ta obravnava je pokazala, kako hudi so nasledki odpravljene odrtijske postave, ktera se je odpravila najbolj judom na ljubav, in še liberalni listi tirjajo, da naj se omenjene postave zopet vpeljejo in pravijo celó, da hočejo v državnem zboru z neko interpelacijo ministra prava pozornega storiti na žalostne nasledke odpravljene odrtijske postave. Pa to tih nasledkov ne bode odpravilo, ampak edini pripomoček, edino zdravilo za prihodnost je to, da se judom odvzame ves vpliv do politike in do narodnega gospodarstva, ali z drugimi besedami, da se med staro šaro vrže novošegni liberalizem, ki je rodil vse te nezgode!

Politični pregled.

V Ljubljani 13. novembra.

Avstrijske dežele.

Govori se, da ministerstvo bode po vrnitvi cesarjevi odstopilo.

Iz Prage se poroča, da **cesar in cesarica** sta 10. t. m. v Pragi dalje ostala nego je bilo odločeno in je bilo mesto krasno razsvitljeno. To je novo znamenje, da cesarjevo bivanje na Češkem ni brez političnega pomena. Tirjatve Čehov bodo prej ali pozneje obveljale, piše „Gazeta Varšavska“, od državnega zbora pač nimajo pričakovati ničesa, ampak le od cesarja, kteremu so se zveste skazali v najnevarnejših trenutkih in ki so od njega dobili že veliko dokazev, da jim brani hvaležen spomin.

V budgetnim odseku je grof Bonda naznanil, da dalmatinski c. namestnik baron Rodič bode odstopil, če se mu nekatere pogoje ne spolnejo.

Štremmjerjevi groši so se pri duhovstvu tako obnesli, da hoče to zdravilo poskusiti tudi pri tirolskih učiteljih, ki so se dosedaj najkrepkeje ustavljali liberalnim šolskim načelom. Odločil je namreč 28.000 gl.

svojega značaja, pa je vendar v življenji močnejši, kakor najsilnejša kronana glava.

Človeku ni ravno največa potreba duševna izobraženost, da je le vrlega in čistega značaja. Sicer ne smemo znanja prezirati, ali ono mora biti vedno z vrlostjo združeno. Duševno naobraženost najdemo namreč večkrat združeno z najnevrednejim značajem, z najodurnejim prilizovanjem proti višjim in z najogavnejo objestjo proti podložnim. Nekdo more biti v književnosti, umetnosti in znanju jako naobražen, ali v poštenju, čednosti, iskrenosti in vernosti, v spolnovanju svojih dolžnosti ne more biti gorji od najprostejega, neučenega in ubogega kmeta.

Vredno je sicer, da spoštujemo učene ljudi, ali nesmemo pozabiti, da so dušna moč, globokost misli, izkustvo sveta, nježnost, spretnost, srčnost, poslenost, resnicoljubje, poštenje in ljubeznjivost vse same lepe in spoštovanja vredne sposobnosti, ktere pa človeku vendar manjkati morejo, ko bi bil še tako učen.

Ko je nekdo pred Walterom Scottom o vrednosti pisateljskih talentov in vrlosti tako govoril, kakor da bi se ta vrlost imela čislati čez vse, reče slavni pesnik: „Bog nas tega varuj! O kako jaden in ubog bi bil svet, da

v podporo učiteljem, po razmeri njihove revščine ali bolj prav njihove vstavovernosti. Če se že duhovni tej skušnjavi niso mogli ustavljati, se ji bodo še manj ustavljali učitelji, ki imajo ženo in otroke. Štremmajer pozna svoje tičke.

Vnanje države.

Bismarkova „Nordd. allg. Ztg.“ se huđuje nad avstrijskimi listi, ker so grajali ravnanje z grofom Arnimom ter jim žuga, da s tem žalijo Nemčijo ter jo od Avstrije odbijajo. Prav dobro na to „Reform“ odgovarja z enim samim stavkom: „Na vse strani napihnjeno, strahovalno in zapovedovalno bismarkijanstvo je nemškemu cesarstvu odbilo ves olikani svet.“ — Jako pomenljivo je tudi to, da Prusi pozvedujejo o vojnem stanu belgijske države. Z izgovorom, da bodo Francozje v prihodnji vojski gotovo skušali skoz Belgijo vdariti na Nemško, hoče Bismark to deželo zaplesti v vojno zvezo z Nemčijo. Kaj pa bodo druge države k temu rekle?

Grofa **Arnima** so včeraj zopet z aprli. **Iz Španjskega** se poroča, da Don Karlos ni bil na francoski zemlji. „N. fr. Presse“ je tedaj zopet zastoj pisala voden članek, v kterem je trdila, da se reč ne da več tajiti. Med Ayo in Renterio so se bili 10. t. m. sprijeli; iz republikanskega poročila je razvidno, da so bili republikanci tepeni. To potrđi tudi karlistično poročilo, ki pravi, da Loma je bil Karlistom prestrigel pot od višav Št. Marka, pa se je napaden od desnice moral zopet nazaj umakniti. Zguba je bila na obeh straneh velika. Don Karlos in general Elio sta se precej podala na bojišče. Pozneje so bili Karlisti tepeni in so se morali spred Iruna umakniti.

Izvirni dopisi.

Iz Blejskega kota, 10. novmbr. (Javna nevarnost.) Ptujji gosti so že zdavnej zginili iz našega prijaznega kraja, kjer so poleti iskali zdravja in razvedrenja, a z njimi je zginila tudi varnost po naši okolici. Že od nekđaj sem je samotni kraj od savskega mosta do Bobna, tako imenovani bitinjski klanec, razpiti zaradi napadov, ki so se ponoči tam pripetili. Dokler so ptujji gosti odhajali in prihajali v Bled, je naše c. k. okrajno glavarstvo pač skrbelo za to, da bi se nikomur nič ne

so vaše besede resnične! Dosta sem že v svojem življenju knjig prečital in z mnogimi visoko naobraženimi duhovi občil, ali verujete mi: iz ust ubogih mož in neučenih žen, ktere so se v revščini in nadlogi junaško ali mirno ponašale ter mi svojo ali svojih prijateljev in sorodnikov grenko osodo s priprostimi besedami pripovedovale, slišal sem lepših in plemenitejih misel, nego sem jih kje našel izvan v sv. pismu. Nikdar se ne bodemo naučili svoje naloge niti svoje prave svrhe spoznavati in ceniti, dokler ne pridemo do tega, da bodemo največ držali na naobraženje srca in čudi, in vse drugo proti temu imeli za postransko reč.

Še manje pa je treba čistemu in vrlemu značaju bogatstva. Da, ono ga večkrat še znižuje in ponižava. Bogatstvo in nevrednost, razkoš in hudobija so si dostikrat bratje. V rokah slabega in objestnega človeka, ki ne zna sam sebe vladati niti strasti svojih krotiti, v rokah takega človeka je bogatstvo velika napast, mamljiva zanjka in morda še obilen vir neizmerne nesreče za njega in večkrat tudi za druge.

Z razmernim uboštvo m pa se more dober značaj najbolj slagati. Človek namreč more biti ubog, da nima ničesar razun svoje mar-

zgodilo in vsako noč sta dva žandarja imela nalogo sprehajati se v omenjenem kraju in varovati popotnike. Komaj pa so se odpeljali od nas zadnji gostje, je tudi žandarska straža v Bitinju zginila in popotniki si zopet niso svesti, da bi ne bili napadeni. Meseca oktobra in novembra so bili že štirje tam napadeni in eni so komaj komaj odnesli peté. Je mar življenje in denar ptujega gosta več vredno kakor domačega človeka, ker je uni gosposk in morda celó liberalen, ta pa kmečkega stanu? Hoče naš okrajni paša morda na ta način se zmaščevati nad vrlimi Blejci, ki pri zadnji volitvi za deželni zbor niso hoteli njemu dati svojih glasov, da jih pusti po noči napadati? Če imajo njegovi žandarji čas hoditi na daljne planine in tam varovati, da kdo ne poseka kake šibice, ktere silno potrebuje, bi mar ne mogli tudi nekoliko čuti nad bitinjskim klanecem, kamor imajo iz Radolice komaj uro hoda? Če kmet plačuje čedalje več davke, sme pač tudi tirjati, da javni stražniki, ki se z njegovim denarjem plačujejo, čujejo nad njim, njegovim življenjem in premoženjem.

Begunski grad je vlada kupila od g. Jermana za 55.000 goldinarjev, da v njem napravi žensko jetnišnico.

Na naših planinah se klatita letos zopet okoli volk in ris ter ljudem koljeta drobnico in se mastita, da je kaj. Industrijalna kranjska družba ima pač veliko lovecev in logarjev v službi, pa tem ljudem ni mar, da bi nas rešili te nadloge. Slišimo pa, da bode lovec, ki je lani ustrelil volka, kteri nam je bil toliko škode prizadjal, skušal zalesti tudi omenjeni živali.

Od Branice, 12. nov. Ne davno je bilo brati v „Slovencu“ od strašnega umora, ki bi se bil dogodil blizo Šmarij na Ipavskem. To vest je „Slovenec“ razglasil, kakor jo je našel v liberalni in lažnjivi „Soči“, ter vse poročilo imel za resnico; ali na svobodnjaške liste se ni zanašati. Čudno je res, kako umetno zna dopisnik „Sočin“ iz trte izviti strašno umorstvo, od kterega Šmarenci nič ne vedo. Mrtvi in še po smrti sunjeni iz Hrastja se sedaj silno togoti, zvedši svojo smrt iz lista „Soče.“ Tudi una napadnika od Lesjakov sta močno razdražena, ker se jima tolika hudobija podtikuje, zaradi ktere ne bota nikdar pod ključem sadela. Dogodilo se je pa to-le. Dva

ljivosti, zmernosti in svojega poštenja, pa bode vendar od vsakega visoko in iskreno spoštovan.

Najčistejši in najplemeniteji značaj poznal sem v nekem delavcu, ki je svojo rodovino pošteno preživiljal s tednino 10 šilingov — več mu ni bila nobenkrat. Akopram je imel samo toliko znanja, kolikor si ga je pridobil v ljudskeji šoli, bil je vendar moder in pameten. In ko je svoje skromno pa marljivo življenje končal, ostal je za njim sloves, da je bil pameten, moder, kreposten in za vsako delo pripraven, in ta sloves bi zavidal marsikteri večji in bogatiji mož.

Značaj sam na sebi je najplemeniteje bogatstvo. On nam pridobi, da nas ljudje morajo ceniti in spoštovati, in spoštovanje nam nadomestuje vsako posvetno dobro. Pa je tudi v vsem prav, da v življenju največ odloči pridnost, krepost in vrlost, in da bodo ljudje najodličnejši in najboljši. Ker nobeden ne mora biti bogat ali imeniten, pa tudi ne moder, vsak pa je dolžan biti dober in pošten. Samo to je treba, da se naslanja ta poštenost na zdrava načela: ker človek brez načel je brod brez vesla, s kterim vsak vetrič more gugati in ga zvrniti.

(Dalje nas.1)

mladenca brata z imenom Kr., eden med njima vojak, prišedša iz kranjske Otelice na Šturjane v Šmarje, ljubita odveč trtin sok, ter se rada prepirata in pobijata. Spravila sta se na mladenca Ip . . .c-a, in ga meni nič tebi nič kar pretepata; pri tej priči nastane velik krik. Drugi mladenči pristopijo, sedaj se med temi začne pobijanje in enemu so celo palec na nogi odrezali, druge pa več ali manj ranili. Zavoljo te tepeške je sedaj preiskava. Občina je kaznovala siroveža K. s tem, da jim, je občinski vodnjak zaprla. Mislila sta, da bota pa z vinom kuhala, prala i. t. d. in sta tudi začela kuhati klinov močnik z vinom, pa v dveh dneh sta se te čudne jedi že naveličala, ter postala krotka in sta rada odrajtala 100 fl. a. v. v občinsko blagajnico, da smeta uživati občinske pravice. To je „faktum“. „Soča“ pa je vso stvar prestrojila in mladenčema od Lesjakov kot strašno umorstvo podtaknila. Vidiš, dragi čitatelj! koliko smeš svobodnjaški „Soči“ verjeti.

Z. EDUNAJA, 10. novbr. Naši mestni očetje so se z brezverskim pokopališčem hudo opekli. Hoteli so, da bi se na novem pokopališču judje in kristijani, Grki in Turki, nedolžni in samomorci, katerih je na Dunaji čedalje več, vsi prek in križem pokopavali; pa to se je zdelo še judom in protestantom odveč in zahtevali so za-se poseben del pokopališča. Ker bi ne bilo liberalno, judom kako reč odreči, jim je mestni odbor odločil poseben prostor, ravno tako tudi protestantom in Grkom. Človek bi mislil, da ostali del ostane po večini katoliškimi prebivalcem dunajskim; le mestni očetje so bili drugih misli in niso hoteli dovoliti, da bi se za katoličane ostali del po cerkveni šegi blagoslovil. Škofijski ordinarijat pa se je zoper to pritožil pri c. k. namestništvu, katero je pripoznalo, da zahtevanje katoličanov je pravično, in se njim odreči ne sme, kar se je dovolilo judom, Grkom in protestantom. Liberalce je strašno peklo, da je škofijstvo pri tej reči zmagalo, in „N. fr. Pr.“, ki ima na čelu prislovico: „Gleiches Recht für Alle“ (enaka pravica za vse), se je nad tem tako razjezila, da je še judom brala levite, češ, da je njihova trmoglavost, s katero so hoteli imeti lastno pokopališče, kriva, da se tudi tirjatev katoličanov ni mogla odbiti.

Pa s tem fiasco mestnega zbora ni bil pri koncu. Meni nič tebi nič so namreč ti modrijani dekretirali, da se imajo dosedanja pokopališča opustiti. Na teh pokopališčih pa ima mnogo družin svoje rakeve, ki so njih lastnina, do katerih bi pa vsled ukaza mestnega zbora zgubili vso pravico in bi svojih mrličev več v nje pokopavati ne smeli. To je zbudilo veliko nevoljo, in posestniki takih rakev so se zoper določbo mestnih očetov pritožili pri c. k. namestništvu, katero je po poročilu „N. fr. Presse“ voljno uslišati te pritožbe in dovoliti, da smejo posestniki lastnih rakev tudi znaprej še v njih pokopavati svoje mrličce. Mestni očetje so pri vstanku novega pokopališča imeli le to pred očmi, da bi katoliški cerkvi dali zaušnico; če bi gledali na potrebe dunajskih prebivalcev, bi ne bili prišli v take zadrege, v kakoršnih so zdaj; saj še „N. fr. Pr.“ mora pripoznati, da so strašno nepremišljeno ravnali. Nasledki pa bodo za mesto tem hujši, ker so mestni očetje že sklenili pogodbe s pokopovalnimi društvi, katerih pa zdaj ne bodo mogli spolnovati. Mi pa smo zadovoljni, da je tako prišlo in da so naši liberalci zopet imeli priliko prepričati se, da se z liberalnim bahanjem nič ne opravi.

Domače novice.

Ljubljana, 14. novembra.

(O kupčijski in obrtnijski zbornici) imamo danes še poročati, da vlade je v komisijo za prihodnje volitve obstoječo iz 6 udov imenovala le enega narodnjaka, g. dosedanjega predsednika V. C. Zupana, pa 5 nemčurjev. Tudi neki namerava volilno pravico vzeti vsem krčmarjem in kramarjem, da bi pri novih volitvah s svojimi privrženci ložej zmagala in dosegla namen, kterega smo že unidan natančno razložili. Treba je tedaj posebne pozornosti in skrbi, da nas ne premotijo in slovenska politična društva v Ljubljani in po deželi naj reč nemudoma vzamejo v pretres, da ne bo prepozno. Živo tudi priporočamo, da naj se izbere kandidati, s kterimi boste obostranki zadovoljni. Naj se pri tej priliki prvokrat pokaže, da hočemo vsi zopet edini in složni delati za blagor naroda slovenskega in naši nasprotniki z vsimi svojimi zvijačami proti nam nič opravili ne bodo.

(Za živinsko kugo) je od 4. septembra sem po izkazu deželne vlade na Kranjskem v 17 krajih od 1503 goved, 216 ovac in 159 koz pocepalo 6 goved; zbolelo jih je 25, sumljivih pa so pobili 157 goved, 7 ovac in 13 koz. Kuga se še nahaja v 6 krajih, namreč na Runarskem, v Podklancu, na Žigmaricah, na Gori, v Jurjevici in Sušjem.

(Goljufiv agent) je meseca septembra hodil po vrhniškem in planinskem okraju, češ, da nabira zavarovanja proti ognju za zavarovalno banko „Dacia“, ter je samo po vrhniškem okraju nad 100 posestnikov opeharil. Posluževal se je pečata z napisom: „Inspettore Dacia Assicurazione generale“.

(Prvi sneg) je včeraj pobelil ljubljansko okolico.

(Za zimsko obleko) revnim šolskim otrokom je katoliška družba lansko leto nabrala in izdala 497 goldinarjev. Tudi letos bode oblekla lepo število ubožnih otročičev in milosrdne gospe obleko že izdelujejo. Milostljivi knez in škof so kakor vsako leto tako tudi letos v ta namen že darovali 50 goldinarjev.

(Slovensko gledališče) Drevi se bodo igrale zopet tri igre, med temi opereta „Skrivnost ljubezni“, v kateri bomo slišali zopet prijetni glas gospodičine pl. Neugebauer-jeve.

(Za porotnike) prihodnje sesije, ki se prične 30. novembra, so bili 9. t. m. izžrebani: Trdina Franc iz Loke, Sturm Valentin iz Polič, Krenar Lojze iz Loke, Sajovic Ferdinand iz Kranja, Mižgur Tone iz Kožeg, Mühleisen Artur iz Ljubljane, Burger Matija iz Postojne, Jalen Jože iz Kroke, Černe Jože iz Ljubljane, Lavrič Franc iz Rakeka, Lenasi Peter iz Vrhniške, Wilman Andrej iz Dovjega, Jeršan Anton iz Unca, Homan Jože iz Loke, Toman Henrik iz Kranja, Jentel Anton iz Ljubljane, Vičič Miroslav iz Postojne, Pakič Miha iz Ljubljane, Pohl Albert iz Ljubljane, Krajner Jernej iz Lazov, Finšger Jože iz Brezja, Kiler Viljem iz Kranja, Božič Jože iz Ljubljane, Krišper Valentin iz Ljubljane, Mali Polde iz Tržiča, Mikuš Lorenc iz Ljubljane, Polak Joahim iz Tržiča, Polak Adolf iz Ljubljane, Rabč Boštijan iz Radolice, Ferline Janez iz Ljubljane, Zevnik Jože iz Dobrove, vitez Gariboldi Anton iz Ljubljane, Matevže Jože iz Ljubljane, Kumer Janez iz Kranja, Pelikan Wiljem iz Rud. gorice, Bernhard Jože iz Ljubljane. Za namestnike pa: Bernot Franc, Lukman Franc, Podgoršek Jernej, Pesjak Valentin, Nagy Štefan, Žužek Štefan, Toman Peter, Reich Jože, Goršič Franc, vsi iz Ljubljane.

Razne reči.

— Umor. Pred nekimi dnevi so našli v cestnem grabnu pri Korminu na Laškem truplo kaplana A. Markolinia iz Brazzana. Zdravniška preiskava je pokazala, da ga je nekdo s kamenom zadel na senca in je revež vsled tega obležal mrtev. „Tr. Ztng.“ poroča, da so hudodelnika, mizarja J. M. v Korminu, ki ima stričnico rajnega za ženo, že prijeli in zaprli.

— Tatje so v nedeljo 8. t. m. med šesto mašo ulomili v farovž v Preski ter ukradli nekaj srebrnih žlic, denarjev in obleke. Naj se ljudje spametujejo in hiš nikdar ne puščajo brez varuha. Tudi v Ljubljani so skušali pred par dnevi ob 9. uri zvečer ulomiti v magazin nekega molarja za škofijo, pa so bili o pravem času odgnani. Enega so prijeli in na rotovžu zaprli, pa po noči je vdrl peč ter jo popihal. Govori se, da so to storili, da bi čez zimo prišli na žabjek ali na grad, in bi jim ne bilo treba zunaj stradati in zmrzovati. To je sad liberalne milosrčnosti s potepuhi.

— Učiteljske sprembe na Kranjskem: G. Lorenc Arko pride iz Zagorja v Sodražico, g. Jože Bozja iz Dolenjevasi v Črnuče; g. Janez Krnec je za trdno dobil službo v Šentvidu pri Ljubljani, in gospodična Eckel, učiteljica v Kamniku, pride za učiteljico v Lutomer.

Listnica vredništva.

G. J. K. v K. in drugim rodoljubom: Vaš svet je hvalevreden; tudi si prizadevamo kar moremo, da bi to dosegli, a čudežev ne moremo delati. Naša žrtev in naš trud sta velika, pa delamo in žrtvujemo se radovoljno, ker vidimo, da prizadevanje naše ni brez vspeha in se je že začelo obračati na bolje. Ko bi denarjev imeli na kupe, iskali bi si sami sodelovalcev po vsih imenitnejših krajih slovenskih in neslovenskih, ker pa komaj zmagujemo stroške za tisk, kolek in poštnino, morali bi z nami vred tudi narodni krogi v sosednjih slovenskih deželah nekoliko žrtvovati se ter sami skrbeti, da bi nas podpirali in da bi „Slovenec“ postal občeslovensk. To bi listu pomagalo tudi v denarnem oziru in morda bi sodelovalcem ne bilo treba delati zastoj. A ravno v tej reči se je dozdej premalo storilo. Ko smo „Slovenca“ vstanovili, obetala se nam je duševna pomoč iz vseh krajev; posebno iz Celovca in Maribora se nam je obetala redna podpora. Ker smo pa le sem ter tje dobili kak dopis, prosili smo nektere nam znane rodoljube pismeno, da bi kdo prevzel posel stalnega dopisnika, pa nismo nič opravili. Pred koncem leta bomo to storili še enkrat, morebiti bomo bolj srečni. Naša krivda tedaj gotovo ni, če list ni tako popolnoma in vsestransk, kakor si ga mi sami in z nami vred gotovo vsi naši pritatelji želé; pa vsak naj v svojem krogu stori kar more, in kmalo bo še bolje.

Eksekutivne dražbe.

16. novemb. 3. J. V. Markhart-ovo iz N. Cerkve (128573 gld.) v Ljubljani. — 2. Ant. Stega-ovo iz Breznice (1770 gld.) v Senožečah. — 2. Fr. Gačnik-ovo (8800 gld.), — 3. Grof. Lichtenberg-ovo, — 3. Karoline Fabijani-jeve (6500 gld.) vse v Ljubljani. — Jože Knific-ovo iz St. Valburge (390 gld.) v Kranju.

17. novemb. 1. Mark. Kozman-ovo iz Krašnje (565 gl.) v Metliki. — 3. Jan. Furlan-ovo iz Slapa (2200 gld.), — 3. Fr. Nabrgoj-ovo iz Podgriča (1360 gld.), obe v Vipavi. — 3. Val. Zadnik-ovo iz Nemške vasi (850 gld.) v Ložu. — 2. And. Benčič-ovo iz Spodn. Semona v Bistrici. — 2. Fr. Mohorčič-ovo iz Senožeč (5610 gld.) v Senožečah. — 2. Jan. Žark-ovo (418 gld.) v Krškem. — 2. Jak. Derganč-ovo iz Metlike (1940 gld.), — 2. Mat. Urh-ovo iz Metlike (1005 gld.), obe v Metliki. — 1. Jan. Mandelc-ovo v Zagorju (230 gld.) v Kranju. — 1. Jož. Selan-ovo iz Rov pri Slivni (2297 gld.) v Litiji. — 1. Jan. Povk-ovo iz Senožeč (670 gld.) v Senožečah. — 2. Gašper Fatur-jevo iz Knježaka v Bistrici. — 2. Jan. Boštjančič-ovo iz Slavine v Postojni. — 1. Jan. Gerb-ovo iz Tominj (1450 gld.), — 1. Gašp. Barbič-ovo iz Poštenjska (2890 gl.), obe v Bistrici.

Telegrafične denarne cene

13. novembra.

Papirna renta 70.15. — Srebrna renta 74.45. —
1860letno državno posojilo 109 —. — Bankine akcije 991
— Kreditne akcije 236.50. — London: 110 20. — Srebro
104.50. — Cez kr. cekini —.—. — Napoleon 8.88.

Tržna cena preteklega tedna:

Mesta:	M e r n i k							
	Pšenice	Rži	Ječmena	Ovsa	Turšico	Ajdo	Prosa	Soršice
v Ljubljani	2.45	1.60	1.35	1.00	1.35	1.40	1.45	1.70
v Kranji	2.55	1.70	—	1.00	—	—	1.40	—
v Loki	2.80	1.85	—	1.10	—	2.50	2.10	—
v Novomestu	2.50	1.85	1.85	0.95	1.85	1.70	—	—
v Sodražici	2.80	—	1.60	1.25	2.10	—	1.60	—
v Mariboru	2.35	1.80	1.80	1.20	1.85	1.75	1.95	—
v Ptaju	2.25	1.75	1.50	0.95	1.45	1.15	1.50	—
v Celji	2.30	2.00	1.40	1.15	1.75	1.60	1.60	—
v Celovcu	2.40	2.16	1.50	1.02	2.00	—	—	—
v Trstu	2.50	1.80	1.60	1.10	2.00	—	—	—
v Zagrebu	2.00	1.50	1.25	0.85	1.85	—	—	—
v Siseku	—	—	—	—	—	—	—	—
v Varaždinu	2.20	1.40	1.25	0.95	1.18	0.95	1.20	—
na Dunaju	2.50	2.00	1.45	1.25	1.60	—	—	—
v Peštu	2.45	1.85	1.50	1.10	2.25	—	—	—
v Pragi	2.85	2.38	2.05	1.46	—	—	—	—
v Građcu	2.50	2.00	1.45	1.25	1.60	—	—	—

Tržna cena:

Reči	Tržna cena:							
	v Ljubljani	v Novomestu	v Kranji	v Loki	v Sodražici	v Mariboru	v Celju	v Ptaju
Masla funt	0.54	0.50	—	0.50	0.48	—	—	—
Špeha „	0.48	0.50	—	—	0.36	0.34	0.48	0.38
Leče mernik	2.90	2.40	—	—	—	—	—	—
Krompirja „	0.85	1.15	—	1.00	1.00	1.00	0.95	0.75
Pižola „	2.90	2.40	—	—	2.30	—	—	—
Sena cent	1.25	1.20	1.40	1.25	—	1.80	1.20	2.00
Sem. detelja „	—	—	—	—	—	—	—	—
Prešiči cent	20.0	22.0	—	—	—	—	—	—
Govedinefunt	0.30	0.26	—	—	—	0.28	0.28	0.30
Teletine „	0.28	0.30	—	—	—	0.32	0.30	0.32
Jaje za 10 kr.	4	6	—	5	4	—	—	—

V Trstu: Olje slabše po 24—26, najbolje do 36—44 gl., sladkor 20—21 gl., kava Rio 45—57. Java po 62—63 gl., rajž 9—12 gl. cent. Petrolej od 8/4—9 gold. cent v sodčkah.

Umrli so:

11. nov. Anton Učak, čevljar, 65 l., za prsno vodenibo. — Frančiška Altman, pekovskega pomočnika otrok, 6 t., za oslabiljenjem.

12. nov. Marija Kren, kondukerjeva žena, 54 l., za oslabiljenjem. — Janez Kozijan, hišn. pos. sin, 13 1/2 l., — in Ivana Zadnikar, gruntarjev otrok, 2 l., oba za vnetjem vratu.

V And. Schreyer-jevi

prodajalnici železnega in galanterijskega blaga in otročjih igrač v špitalskih ulicah je razen vseh sort železa v palicah vedno velika zaloga sledečih reči:

- Kotli iz kotlovine** (kufra), graško delo, se dajo vzdati.
- Kotli iz železa vlti**, držé 20 do 100 bokalov; se dajo vzdati.
- Vratca in ražnji** za-nje.
- Ognjišča za prihranjenje kurjave** (Spasherde), iz kositarja ali vltitega železa.
- Posode za kuho** iz vltitega železa, belo ali z jeklenim kositarjem zacinjene.
- Kozice** (ponve) in vse sorte kuhinjskega orodja.
- Lampe za petrolej, svečniki, možnarji in gladniki** (Bügeleisen).
- Noži in vilice**, štajarski in angleški izdelki.
- Zlice in zajemalnice** (ščefje), iz kitajskega srebra, pakfonga, in z železom zacinjene.
- Britve in škarje**, prave angleške.
- Nožiči za peresa**, angleški, z 1 do 20 klin.
- Albumi, listnice, smodnice, lovske in popotne torbice in denarnice.**
- Podobe svetnikov** za molitvene bukvice in v okvirih.
- Rožni venci** (patanoštri), križci in svetinje.
- Posebno lepi nagrobni križi**, krasno pozlačeni, od 6 do 50 gl.
- Kositar za strehe**, črni in pocinjeni železni kositar.
- Mlinske žage** iz angleškega vltitega jekla.
- Tesarke in mizarске žage.**
- Vsake sorte pile in praskalnice, klince za oble, vzdigači** in vse drugo enako orodje za mizarje in tesarje.
- Ključavnice** za sobna vrata, za omare in škrinje itd. z vsem, kar gre zraven.
- Ključke, vezila in zapahi.**
- Lopate, krampi, matike, sekire, gnojne vile, coklje.**
- Velika zaloga cvekov iz drota in žebeljev, žebic, zagnetnikov, šravbov.**
- Za sv. Miklavža in božič:**
- Največa zaloga otroških igrač od 2 kr. do 20 gl. na zbir, prodaja se na drobno, pa tudi na debelo trgovcem in kramarjem.
- Naročila se izvršujejo po železnici, ali pa po poštne povzetji, za dobro blago se daje poročilo. S poštovanjem

(49—5) **Andrej Schreyer.**

V založbi tiskarne družbe sv. Mohora v Celovcu je prišel na svetlo:

Anton Janežič-ev SLOVENSKO-NEMŠKI SLOVAR.

Drugi papravljeni in pomnoženi natis.

Mehko vezan 2 gold. 20 kr. Trdo vezan s platnenim hrptom 2 gold. 50 kr.

Dobiva se v tiskarnici družbe sv. Mohora v Celovcu in lahko se tudi naročeva pri vseh slov. knjigarjih.

Pridjan je slovarju: **Spisek delavcev na Slovenskem slovstvenem polji od l. 1850—1874.** (47—3)

Gg. učiteljem priporočamo:

Mali računar za I. razred ljudskih šol.

Navod, kako naj učitelj začetnike po pri-povestih računati uči. — Cena 50 kr.

Najlepši, najcenejši iz železa vlti **spominjki** (monumenti), križi za altarje in veliki križi za pokopališča,

izgotovl eni z najstanovitnejšimi, najbolj finimi barvami, s pravim, najbolj finim zlatom krasno pozlačeni (kakor jih sicer nikjer ne znajo delati), so — kakor že čez 20 let — še vedno na zbir v velikanski množini in različnosti ter po najnižji že trdno določeni ceni, ravno tako tudi c. k. priv. z železa vltite podlage (stala — mesto kamenitih) edino le pri

C. M. Pobisch-u.

mešč. trgovcu z železjem in lastniku privilegije na Dunaji (Wien, Währingstrasse Nr. 7 in njegovi zalogi križev (auf der Schmelz) nasproti vходу pokopališča

in se pošiljajo na vse kraje. Grobni napisi se izvršujejo čisto po želji p. n. naročevalcev ali z zlato pisavo ali pa z izbuknjeno vltimi in pozlačeni črkami, kar najhitreje mogoče. Obris in zapisi cene se, ako jih kdo zahteva, brez odloga pošljejo. (9—36)

Gabriel Piccoli, lekar „pri angelju“ v Ljubljani, dunajska cesta,

(32—11)

priporoča slav. p. n. občinstvu sledeče uže občno znane zdravniške droge:

- Anatherinova ustna voda in zobni prah.** Od vsake zobne in ustne bolezni obvaruje vsakdanje rabljenje moje ustne vode in mojega zobnega prahu. kajti ta dva produkta služita osobito za to, da se ojači zobno meso, da se odpravi gobasto zobno meso, da se hrani zdravi duh sape in naravna barva zob, da se zavarujejo pred kostnim jedjenjem, pred zobnim kamenom, ki je zobni glazuri tako nevaren. **Cena flaše ustne vode 60 kr., škattja zobnega prahu 40 kr.**
- Izleček iz Chine in Coke.** Najboljši dozaj znani želodčni libér; pospeši cirkulacijo, olajša prebavljivost, in poda različnim organom in členom novo moč in novo življenje. **Cena flaše 80 kr.**
- Nezmotljivo sredstvo proti mrzlici,** gotovo zdravilo proti vsaki prenehalni bolezni. Vspeh mojega zdravila je pa izkušena istina, in vsak bolnik, ki bo sam na sebi to zdravilo poskusil, se bo vesel pričel, da je najkrepkejše in najgotovejše sredstvo zoper mrzlico med vsemi dozaj znanimi. **Flaša velja 80 kr.**
- Pravo norveško dorševo jetrno olje,** naravnost iz Bergena v Norvegiji naročeno. Posebno se rabi to dorševo olje proti revmatičnim bolečinam, protinu, pred vsem pa proti škrofeljnemu protisušici, kroničnim izpuščajem na koži in nervoznim bolečinam. **Cena originalne flaše 80 kr.**
- Pravi Seidlitzev prah,** 1 tucat škatljic 7 gold.
- Pravo borovniško žganje s soljo,** 1 flaša 50 kr.
- Pagliano-sirup** iz Florence, 1 flaša 1 gold.
- Voda lancasterske lilije** (Lancaster's Lily-Water.) Ta voda dá koži nenadejano belost in mehkost, jo obvaruje prezgodnjih gub ter naredi, da vido-ma zginejo. Dalje se rabi, da se preženo pege in mozoli, in se ozdravi naglo poka, ktere se naredo zaradi suše ali negladka. Z eno besedo, ta voda je pravi zaklad za toaletto, zaradi česar jo po pravici vse dame, kterim je za lepoto mari, visoko cenijo in rabijo. **Cena flaše 1 gold.**

Naročila sunaj Ljubljane na zgoraj imenovane droge, kakor tudi na vsa druga zdravila se, če mogoče, v trcajajočo pošto proti postnemu povzetju izvršujejo. Stroške za embalažo in ekspedicijo i. t. d. nagradijo gospodje komitenti.

Natisnili Blaznikovi dediči v Ljubljani.

Razpis

orglarske službe.

Pri mestni farni cerkvi v Velikovcu na Koroškem je izpraznjena služba

organista in kantorja.

Prihodki (vrh privatnega zaslužka v muzikalnem društvu in po posameznih hišah) znašajo gotovih 600 gold. a. v. in prosto stanovališče. Dolžnosti so: godbo in petje na koru preskrbeti in gledati, da se s podukom sposobne mladine petje in muzika na koru v pravem cerkvenem smislu in duhu izvršuje.

Prosilci za to službo naj spričajo svoje dosedanje službovanje, lepo vedenje in izvrstne muzikalne vednosti do 25. grudna t. l. poštine prosto podpisanemu kapiteljnu.

Kol. kapitelj v Velikovcu,

10. listopada 1874.

(61—1)